

OPIEKUN KATOLICKI

Nr 25.

W pracy i oświacie, przyszłość nasza!

Rok XVI.

Bytom (Beuthen O./S.) dnia 27 marca 1889.

„Opiekun Katolicki”, (dawniej „Gazeta Górnośląska”) wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego” w Bytomiu (Beuthen O./S.) Dyngosstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wrocławiu Rudolf Messe oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frendler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francję A. Sławiński Paris Rue Véseléy Nr. 3. Rekopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom, dnia 26 marca.

Angielskiemu parlamentowi przedłożono tak zwaną księgę niebieską w sprawie wysp Samoa. Dokumentów w tej księdze jest bardzo wiele. Pokazuje się z nich, że Anglia zajmuje zupełnie neutralne stanowisko w obec zatargu Niemców z krajowcami i nie bierze za niego żadnej odpowiedzialności.

Blizsze szczegóły przedstawione izbie angielskiej przez ministra wojny etatu armii lądowej tak się przedstawiają. Armia angielska wynosić ma, wedle dokonanej już uchwały izby gmin 152,362 wojska. Milicya może być zmobilizowana niezwłocznie, rezerwa w przeciągu czterech dni. Oznaczono również przepisy co do powołania ochotników i żandarmeryi. W razie wojny armii lądowej, powierzona będzie przedewszystkiem obrona portów i stacji węglowych. Miny podwodne są już w dostatecznym zapasie nagromadzone; każdy port angielski może w przeciągu dni 3—10 być podminowany tak, że zdobyć go będzie niepodobieństwem. Każdy z portów wojennych i handlowych otrzyma załogę, składającą się w portach handlowych z samych ochotników, na to potrzeba 124,000 ludzi. Dla obrony kolonii potrzeba 150—160,000 żołnierzy. Ochotnicy przeznaczeni będą do obrony punktów najwięcej zagrożonych, zwłaszcza zaś Londynu. Artylerya ochotnicza ma składać się z 67 baterii z 238 działami. Celem obrony stolicy kraju, utworzone będą w odpowiednich punktach oszańcowane obozy. Poczyniono kroki celem przyspieszenia wyrobu nowych

karabinów magazynowych. Słowem, gorączka zbrojenia wre obecnie w Anglii w całej pełni.

Wydalania.

Dziennik gubernialny radomski ogłasza listę 54 osób, wydalonych z gubernii radomskiej na podstawie ukazu z r. 1887. Pomiedzy nimi jest 32 poddanych pruskich, 21 austriackich i 1 angielski. Co do zatrudnienia, było pomiedzy nimi 4 dzierżawców dóbr, 23 oficyalistów wiejskich, 1 handlarz drzewa, 1 dyrektor fabryki i kilku niższych urzędników gospodarczych i leśnych.

Protestancy kanonicy

i do tego świeccy, istnieją w Prusach—niejednego z naszych czytelników wiadomość ta niezawodnie zadziwi, chociaż to stare dzieje. Przypominamy tę sprawę dla tego, że teraz niedawno takim „kanonikiem” w Naumburgu nad Sałą zamianowano generała pruskiego Voigts Reetza. „Kuryer Pozn.” o „kapitulach” i „kanonikach” protestanckich podaje następujące szczegóły:

Kapituły takie protestanckie istnieją w Brandenburgu, Merzburgu, Naumburgu i w Zeitz, i to jako pamiątki dawnej przeszłości katolickiej w tych miastach, a zamiast kapłanów katolickich widzimy tam w stalach kanonickich zasiadających ministrów, generałów, naczelnych prezesów, prezesów policji itp. urzędników pruskich.

Kanonicy ci protestancy z funduszków niegdyś katolickich pobierają ogromne pensye—i tak: generał-lejtnant v. Bredow, jako dziekan kapituły brandenburskiej pobiera około 15 tysięcy marek, a reszta kanoników świeckich bierze pensye aż do 6 tysięcy marek. Za te wysokie pensye mają ci dostojnicy obowiązek zjeżdżać raz w rok do swych kapitul i uczestniczyć w nabożeństwie protestanckiem, ubrani w czarne togi i czerwone aksamitne birety.

Naszemu kapitulom pozabierano ogromne dobra w ziemi i kapitałach. Przytoczmy przykład z dotacyi biskupstwa warmińskiego:

Król pruski Fryderyk II, mimo, że w odezwie z d. 13 września 1772 r. zapewnił kapitulę wszelkie posiadłości—wziął je pod administracyę królewskiej kamery, używszy dość dziwaczego tytułu prawnego: że „duchowieństwo nie zna się na administracyi” — przyrzekł im jednak połowę czystego dochodu, drugą wziął zarząd królewskiej kamery za trudy i administracyę.

Biskup kapituła warmińska posiadali 261 tysięcy 415 mórg lasów, ziemi ornej i łąk razem. Komisya królewska, aby dojść do owej połowy, znalazła, że biskup warmiński w r. 1771 miał czystego dochodu 68,474 talarów — kapituła zaś miała mniej więcej połowę dochodów biskupów w sumie 35,000 talarów.

Dochody z ziemskich posiadłości obliczono dla biskupa i kapituły na 9,899 tal.; dodawszy do tego różne daniny, wyliczono, że czysty dochód z dóbr biskupich wynosi 48,091 tal.—połowa z tego 24,045 i pół talara, to znaczy, że biskup stracił od razu w jednym roku 34,000 tal. Kapituła, która miała około 34,000 tal. dochodu, otrzymała wszystkiego razem około 14,004

WOJNA ROBACTWU

w sadach i lasach.

(Dokończenie.)

3) Co do Gąsienic prządki głogowca, przez ogrodników zwykle „lisami” nazywanych, to pochodzą od motyla, który cały jest biały jakby z atlasu; jajka przezeń złożone na liściach od spodu w kupkach są barwy żółtej; liście te, zwinięte i związane, zwykle po kilka razem zostają przez całą zimę zazwyczaj na końcach gałązek wiszące, mogą być w tej porze lub wcześniej nawet obcinane i niszczone. I z tą jednak czynnością pośpieszać należy, później bowiem, gdy słońce dogrzeje cokolwiek, zaraz wychodzą pędraczkami i rozlażą się po całym drzewie, a wtedy nie tak już łatwo drzewa mogą być z nich oczyszczone.

4) Z gąsienicami białego motyla, które są zwykle barwy ciemno-brunatnej, niezbyt włochate i niby pomarańczowo wzdłuż prążkowane, podobnie jak i z poprzednim gatunkiem postępować należy.

5) Pchła ziemna lub polna, jak ją zwykle zowią, nie tak powszechna jak poprzedzające, ze skutków, a właściwie ze szkód, jakie w polach i ogrodach zrządza, więcej jest znana. Pchły pojawiają się zawsze tylko podczas dni słonecznych i suchych, jeżeli deszcz długo nie pada; miejsca ocienione mniej są na szkody ze strony tego owadu wystawione. Pchła ziemna, jak wiadomo, napastuje lub niszczy zupełnie w polu: grochy, rzepaki letnie, w ogrodach zaś: chmiel, marchew, pietruszkę, rzepę, rozsądę kapusty itp.

Jest to mały, nie wiele więcej nad dwie linje długości mający chrząszczyk, stalowo-niebieskiej lub metaliczno-zielonej barwy, drobno kropkowany, z puklerzem w poprzek bruzdowym.

Podczas zimy ukrywa się w ziemi, a niekiedy na powierzchni tejże, pod suchym liściem lub jakim zielskiem, schwytny zaś i na ręce położony, gdy się ogrzeje, zaraz zeskakuje na ziemię i ztąd u nas pchłą ziemną zwany.

Chrząszczyk ten wcześniej na wiosnę składa zwykle na liściu dość znaczną liczbę jajek, w stosunku swego ciała dość drobnych, barwy żółtawej, w jedną kupkę zebranych; z nich wykluwa się w krótkim bardzo czasie, gdy już na początku maja okazują się młode pędraczkami, które aż do lipca żerują, poczem doszedłszy zupełnego wzrostu, w ziemię wchodzą, gdzie się tak szybko

przeobrażają, że już po dwóch tygodniach wychodzą jako chrząszczyki, które z początku wraz z pozostałymi pędraczkami, później zaś same żerują, pożerając zwykle pierwotne młode bardzo, tak zwane zarodkowe listki.

Różne podają sposoby zabezpieczenia się od tego owadu, jak np. obrywanie listków z pędraczkami, polewanie odwarem ziela piołunu, lub też wodą, w której poprzednio tytoń zwyczajny mocny przez 40 godzin moczone, itp., lecz środki te, chociaż poniekąd mogą być skuteczne, na małej jednak przestrzeni są wykonalne. W polach zaś i na większych przestrzeniach, doradza się niektórym używać pyłu z dróg bitych, zwłaszcza gdy do ich budowy kamień wapienny był użyty; pyłem tym obsypywać należy młode roślinki zrana, nocną rosą zwilżone. W ogóle dla ochronienia się od szkód, przez ten owad zrzadzanych, zalecaną jest największa czystość grzęd, do uprawy przysposobionych, ażeby takowe wolne były od zielska i liścia suchego, w których to pozostałościach, jak o tem już wyżej wspomnieliśmy, niekiedy jeżeli nie sam chrząszczyk, to zaród tegoż bywa ukryty. Lecz najpewniejszy zdaje się być środek, który ś. p. Jan Nepomucy Kurowski w dziełku swoim o owadach, (jako wyjątek z pisma angielskiego, pod tytułem: „Miesięczny Magazyn”, maj 1830 r.) na str. 94 podaje przeciw pchle ziemnej, przy rozległej u-

tal., straciła zatem około 20,000 tal. Dochody biskupa i kapituły wynosiły tyle, co dawniej pobierała sama kapituła, a 68,000 tal. dochodów biskupich corocznie wpłynęło do kasy rządowej.

Dziś po latach blisko 120 rząd królewski płaci biskupowi, kapitule, proboszczowi farnemu, na seminarium i inne zakłady dyecezyjne stałą rentę w sumie 105,240 mark., a więc jedną trzecią tego, co według ówczesnego nisko obliczonego dochodu z ziemi przynosiły w r. 1771 dobra biskupie i kapitulne. Gdybyśmy obliczyli długi przedział lat, to z pewnością owa stała renta, którą rząd płaci, wynosiłaby tylko $\frac{1}{10}$ rzeczywistych dawniejszych dochodów, zwłaszcza, że tak samo jak dobra biskupie, kapitulne, opackie i parafialne, zabrano też i dobra wikaryuszów, man-syonarzy, psalterzystów itd. również pod pozorem, „że duchowieństwo nie zna się na administracji.“

Oto mały dowód, z kąd płynęły fundusze, z których dzisiaj rząd płaci biskupom i kapitulom przynależne daniny i jak wielkie części tych kapitałów ogromnych pozostały w ręku rządu.

(Dokończenie nastąpi.)

O ZAPALENIACH

przez

D-ra Aleksandra Karwackiego.

Objawy.—Wszelkich zapaleń, odznaczających się szczególnie podwyższonym gorącem tej części, która jest zapaleniem dotknięta, następujące są oznaki: czerwoność, nabrzmienie i ból, który przy uciśnięciu znacznie się powiększa. I tak, jeżeli jest zapalenie błony otaczającej płuca, zwane powszechnie „pleurą“, lub też, gdy jest zapalenie samego mięszu płuc, w takim razie oddech staje się utrudnionym, przerywanym, i chorzy uskarżają się na nadzwyczajne klucie w bokach i w okolicy żebrowej klatki piersiowej. Jeżeli jest zapalenie mózgu, w takim razie wzrok

prawie rzepy w Anglii na paszę dla bydła tam używany; środek ten jest następujący:

„Skoro na wiosnę grunt pod rzepę zostanie uprawiony i nawieziony, należy przed uwleczeniem go przekonać się, czyli poczwariki tego owadu, tuż pod ziemią najwięcej na cał głęboko znajdujące się, blizkie są przeobrażenia lub nie? Jeżeli tu i ówdzie chrząszczyki dostrzegać się mają, będzie to dowodem, że już poczwariki dojrzały; wówczas należy grunt tak przeorać, ażeby równa warstwa ziemi na spód się dostała, przez co mnóstwo poczwarek, którym zbywać będzie o ciepło, koniecznym do przeobrażenia, zniszczonych zostanie. Po przeoraniu, należy grunt porównywać, a po obsianiu powlec, dla przyspieszenia jednak wzejścia nasienia rzepy, należy je przynajmniej przez 24 godzin w wodzie namoczyć, ażeby od razu wypuściła kilka listków, których już pcha nie uszkodzi; pożera bowiem tylko listki nasienne, czyli zarodkowe.

W ogóle nie wiele posiadamy jeszcze środków praktycznych przeciwko owadom, których jak wiadomo daleko jest większa liczba gatunków nad tą, o jakiej tu wspomnieliśmy, lecz ażeby nabyć pożytecznych w tej mierze wiadomości, trzeba nam się bliżej przypatrywać i śledzić przebieg życia i zachowania się tych drobnych żyjątek, w rozmaitym stanie ich przeobrażenia, do czego nam praktyka w gospodarstwie rolnem, tudzież w ogrodnictwie, najlepszą sposobność nastarcza. Potrzeba tylko więcej zamilowania i wtajemniczenia się w zawód, któremu się poświęciliśmy, a to nie tylko już dla własnego interesu, lecz i dla dobra społeczeństwa, w pośród którego żyjemy.

KONIEC.

będzie dziki, iskrzący, ciągłe majaczenie, zrywanie się, gwałtowność dochodząca do szaleństwa, gdy będzie zapalenie błony brzusznej lub też kiszki, wówczas chory stęka przenikająco, objawiając wielkie cierpienie, i z daleka lęka się najmniejszego dotknięcia.

Środki.—Każde zapalenie wymaga spiesznej pomocy lekarskiej, dla tego też nim lekarz przybędzie, nie opóźniać się z udzieleniem pomocy, gdyż zapalenia wszelkie bardzo szybko się rozwijają i stan choroby zawsze pogarszają, który staje się dla życia częstokroć niebezpiecznym. Dla tego też w pierwszej chwili dobrze będzie na miejscu dotknięciem zapaleniem, przystawić kilkanaście pijawek lub baniek, w miarę dostępności do części zapalanej, dawać okłady ciepłe z lnianej mąki lub kaszy, tak aby nigdy nie były chłodne, lecz raz na raz jednostajnie ciepłe. Jeżeli będą na części zapaleniem dotkniętej zastosowane okłady z wody zimnej, to należy ręcznik w kilkoro złożony zamaczać w wodzie zimnej, wyższą dobrze i częściej cierpiącą obłożyć, lecz nie odmieniać, jak co 2 lub 3 godziny. Jeżeli powstanie zapalenie płuc skutkiem zaziębnienia po poprzednim rozgrzaniu, w takim razie należy unikać podawania choremu napoi zimnych i kwaśnych, a w miejsce tychże dawać napoje kleikowe, letnie, z szałazu, lnianego siemienia, mleko, klejek owsiany.

Co się tyczy potywienia, to takie jak przy gorączkach, nadzwyczaj lekkie być powinno, jak: kleiki z kaszy jęczmiennej z masłem nie słonem, bawarka, wedzianka z bulki, lekka herbata z mlekiem i z grzaneczką itd., nie dawać żadnego mięsa, ani potrawek cielecych lub z kurczęciami, żadnych, choćby najłżejszych rosółków, bowiem przez to nie zżyłoby się chorego, lecz wpływałoby się na podwyższenie zapalenia, a tem samym gorączki. Dla tego też przy wszelkiego rodzaju zapaleniach choćby łżejszych, najściślejsza dyeta zachowana być powinna.

Co do leczenia, takowe będzie zastosowane przez lekarza, w braku zaś tegoż, to oprócz postępowania jak wyżej, zewnętrznego, przy zachowaniu diety, podawać napoje chłodzące, jak: odwar szałazu, siemienia lnianego, orszadkę z migdałów, do jednej kwatkerki osłodzonego którego-bądź napoju dodawać ćwierć luta saletry oczyszczonej, co godzina po tyżce stołowej; oprócz tego lewatywy, lub łgodne środki przeczyszczające i rozdzielające zapalenie.

Zapaleniu mózgu najczęściej podlegają dzieci przy ciężkim wyznaniu się ząbków od 6 miesięcy do lat 2-eh wieku.

Objawy zapalenia mózgu u dzieci są: dzieci bywają niespokojne, marudzą, przewracają się, oczy mają przymrużone, rączkami chwytają za główkę, czemu towarzyszy gorączka mocna, a dołączają się jeszcze drgawki konwulsyjne. W takim razie dziecię zagrożone będąc niebezpieczeństwem życia, nie może być pozostawione bez ratunku, jeżeli zwłaszcza lekarz zbyt oddalony, lecz należy natychmiast za uszkami i na karczku postawić pijawki, robić okłady główki wodą zimną, stawić synopizma na tydkach przez 5—10 minut, dawać enemkę, rozwalniające środki itp., a tem postępowaniem nieraz dziecina zagrożona niebezpieczeństwem życia, uratowaną zostaje.

W zapaleniu mózgu u osób dorosłych i krwistych jest jeszcze większe niebezpieczeństwo; a postępowanie w leczeniu powinno być takie: upuścić krwi, za uszami i na karku przystawić kilkanaście pijawek,—wezykatorye, okłady głowy wodą z lodu, zmywać głowę wodą ciepłą, środki gwałtownie przeczyszczające i napoje chłodzące, czasem zdolają niebezpieczeństwo usunąć.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. — (Ustawy przeciw socyalistom.) — Pisma donosily, że rząd zamierza zastąpić dotychczasową ustawę przeciwko socyalistom, osobną nowelą do ustawy karnej. Obecnie piszą, że rząd zamiechał tej myśli. Nowa ustawa, nad którą kilkakrotnie w radzie ministrów obradowano, nie ma się obracać na polu prawa zwyczajnego, lecz ma być „ustawą wyjątkową“ zmienioną, a częścią obostrzoną i na czas dłuższy obliczoną. O kierunku tym piszą „Hamb. Nachr.“, że z okazji sprawy z „Volks-Ztg.“ planowanym jest projekt, któryby dozwalał broń porządku państwowego i towarzyskiego w obec innych nie samych tylko pism socyalno-demokratycznych. Oficjalny korespondent wspomnianego pisma wynalazł naraz lukę w ustawie przeciw socyalistom, która polega na tem, że „polityczne usiłowania socyalnej demokracji nie dadzą się ściśle określić, i nie można ich śledzić, jeżeli usiłowania te reprezentowane są przez dzienniki wychodzące pod sztandarem demokratycznym, lub też pod innym. Lukę tę trzeba wypełnić, bądź to odpowiednim pełnieniem ustawy karnej przenosząc takową przeciw socyalistom do prawa zwyczajnego, bądź też nowelą do ustawy prasowej. Byłoby rzeczą ustanowienia odnośnych nowych przepisów, zabezpieczyć się przed zarzutem, że wprowadza się przez to ograniczenie obecnego stopnia wolności prasowej. — Chodzi więc o znieszenie ostatniej reszty wolności prasowej—bo czegoż to nie można pod giętkie pojęcie politycznego przewrotu podciągnąć—a jednak ma jeszcze być wolność prasy zachowaną. Ciekawość wielka, w jaki sposób da się to arcydzieło stworzyć. Chciaż od obecnej większości w parlamencie rozmaitych rzeczy spodziewać się można, to jednak wątpliwem nam się wydaje, aby dla czegoś podobnego znalazła się większość w parlamencie, a tem mniej jeszcze, aby się mógł znaleźć jaki minister, któryby takiego projektu bronić się odważył.

— Berlinie zakazała policja wydawać wielką gazetę niemiecką „Volks-Zeitung“, a już od 37 lat wychodzącą. Gazeta ta pisywała prawdą bardzo ostro i obrykliwie, ale socyalistyczną nie była, a jednak na prawie przeciw socyalistom ten zakaz oparto.

FRANCYA.

Po otwarciu wystawy paryskiej tysiące robotników pozostaną bez zajęcia. Rząd francuzki uwzględniając to, przygotowuje ustawę, mocą której wały forteczne, okalające Paryż będą zniszczone. Na miejsce ich będą wzniesione nowe budowle, które dadzą zatrudnienie masie robotników na kilka lat.

WŁOCHY.

Rzym. Ojciec św. rozdał w tych dniach podarunki wręczone mu w roku zeszłym z powodu jubileuszu kapłańskiego, pomiędzy poszczególne narody i miasta. Przedewszystkiem miał Ojciec św. Rzym swój ukończony na oku i od niego też rozpoczął, dając kardynałom, seminarjom, kolegiom, instytutom i szkołom pamiątki drogie. Po Rzymie przyszła kolej na Włochy. Dalej pomyślał o Francji, Hiszpanii, Austrii, Niemczech i Belgii.

Niezmierną liczbę drogich podarunków otrzymały Indye, Afryka i Ameryka.—Nie możemy tego pominąć, co Ojciec św. Propagandzie podarował raczył. Setki kuferek, zawierających w sobie wszystkie aparaty do Mszy św., (tak, że kapłan mający ze sobą taki kuferek, na każdym miejscu, choćby i najodludniejszym, Mszą św. odprawić może), ornaty, bieliznę, kielichy i t. d.

Wszystko to otrzymała Propaganda dla swoich misjonarzy.

HISZPANIA.

W senacie hiszpańskim na zapytanie, czy to prawda, że rząd zamierza sprzedać wyspę Kube, oświadczył minister spraw wewnętrznych wśród oklasków, że na całym świecie nie ma tyle pie-dzy, aby te wystarczyły na zakupno choćby tylko najdrobniejszej części ziem hiszpańskich. W razie potrzeby naród hiszpański potrafi bronić ziemi ojczystej.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Dotychczas półpaski pruskie miały walor za granicą w Polsce przez dni czternaście. Tymczasem nadeszło rozporządzenie z Petersburga dnia 16 marca, że nie wolno tychże używać przez dłuższy czas jak dni 7.

— Według prawa z dnia 1 czerwca 1870 roku, utracą się prawo poddaństwa pruskiego, jeżeli się przebywa 10 lat po za granicą, to jest, licząc te lata według § 21 po upływie terminu paszportowego.

— Biuro landratury tutejszej od 1 kwietnia będzie dla publiczności otwarte: Rano od godz. 8—1. Po południu od 3—5.

— Bilety na kolejach żelaznych niemieckich do jazdy tamdotąd i z powrotem (retourfahrkarten) będą tańsze i na dłuższy czas służyć będą już od 1 kwietnia.

— Ochrona ryb rozpoczyna się od dnia 10 kwietnia i trwa do 6 czerwca. W tym czasie wolno łowić ryby tylko przez trzy dni w tygodniu i to od poniedziałku rano godziny 6 począwszy przez wtorek, środę do czwartku godziny 6 rano.

— Od 1 kwietnia zniżoną będzie taksa telegramów dla Irlandyi i Anglii. Za wyraz płacić się będzie 15 fen. Za najkrótszy telegram 80 fen.

— Od dawna suszyli sobie ludzie głowy jakby wynaleźć najtańszą siłę do pracy przy maszynach. Otóż najnowszy wynalazek pędzenia maszyn jest rozrzedzone powietrze. Nie dawno zaś temu było w tym celu zgęszczone powietrze.

□ Królewska Huta, 18 marca. Dziś odbyło się tu poświęcenie nowego domu sierót pod imieniem św. Józefa. Tychże przyjętych zostało 150, oprócz już dawniejszych 40.

• Siemianowice. Na ostatnim posiedzeniu na rok przyszły, płacić będzie gmina nasza 160 proc. w podatku komunalnym.

— **Mysłowice.** Mieszkańcy Sosnowca, stacyi granicznej pomiędzy Górnym Ślązkiem a Królestwem Polskim, oraz głównej komory celnej, wnieśli podanie do ministra w Petersburgu, aby osadę tę pozwolił zamienić na miasto. Sosnowiec istotnie już tak wzrósł, że nie będzie poślednim pomiędzy miastami.

• **Głwice.** Pewien tutejszy stolarz odebrał z policji zawezwanie, aby zapłacił 10 m. za to, że dwóch swoich uczniów nie zameldował do kasy chorych. Stolarz nie zgodził się na tę karę, lecz apelował. Sąd lawniczy przyznał mu słusność i uwolnił go od kary, ponieważ w paragrafach 1 i 2 statutów, dotyczących zameldowania do miejscowej kasy chorych, stoi wyraźnie nadmienione, że tylko jest mowa o pomocnikach handlowych i osobach takich, które za zapłatę pracują; o uczniach nie ma żadnej wzmianki, więc ci prawu nie podlegają. Żadnego majstra nie można więc wedle tych przepisów zmuszać, aby swych uczniów do kasy chorych meldował.

• **Gogolin.** Dziś mamy u nas i kopalnię złota. W Oberwicu przy Gogolinie znaleziono na gruncie dominialnym w piasku w drobnych częściach złoto jakkolwiek na powierzchni w małej ilości, ale pytanie, czy głębiej nie będzie go więcej. Tymczasem robią starania, w jaki sposób z obecnego pokładu korzystać.

Rozmaitości.

* W Berlinie otwarto agenturę pracy do Japonii. Dla braku chęci rzemieślników miejscowych, by udać się tam dotąd, biuro stósunki swe rozwinęło aż we Warszawie. Jeden ze stolarzy warszawskich zdecydował się jechać do Tokio (stolicy Japonii) pod warunkiem, że mu zagwarantują 450 rubli półrocznie.

* Stare zużyte korki od butelek jeszcze mają niemałą wartość. Wyrabiają z nich linoleum. Firma berlińska C. Winter, przy Rapsstrasse 3, kupuje takie korki i płaci podobno 18 do 20 m. za centnar. „Bractwo kwestarskie“ korki chętnie przyjmie.

* Nowy rodzaj zamykania listów wynalazł pewien Francuz. Jestto cienka blaszka miedziana ząbkowana na okół, po brzegach i w środku. Ząbki te przecina osobno na ten cel służący przyrząd, tak, że list tylko gwałtem otworzony być może, a nie będzie mógł być potajemnie otworzony i potem znów zalepiony, jak się to nieraz dotychczas z listami dzieć zwykło.

* Cło na drzewo postanowił rząd rosyjski zaprowadzić na granicy, a może nawet zakazać wywozu, aby zapobiedz gwałtownemu tzebieniu lasów w kraju. Skutkiem przewidywanych tych

rozporządzeń handlarze drzewa z Królestwa polskiego robili znaczne zakupy lasów w Królestwie Polskim, które mają być wyrudowane i drzewo spławione, zanim cło lub zakaz wejdzie w wykonanie.

* W szkole koszykarskiej w Jarosławiu w Galicyi, istniejącej od lat dziewięciu, zaszły niektóre ważne zmiany. Powiększono liczbę robotników i idąc za wskazówkami z różnych stron dawnymi, ulepszono wyroby.

* W Krakowie zamierza Stowarzyszenie ślusarzy o własnych siłach założyć bazar wyrobów ślusarskich. Deputacja Stowarzyszenia tego była w tym celu u prezydenta miasta, prosząc go o poparcie.

(NADESŁANO.)

Uznanie niemieckiemu przemysłu. Komitet Emina Paszy w Berlinie uczynił wielkie zamówienie w fabryce likiera „Benedictine“ w Waldenburgu na Ślązku i takowy zabrała także z sobą do Afryki ekspedycja służąca do wygód w podróży. Także cesarsko-niemiecki komisaryat dla wschodniej Afryki (Ekspedycja Wissmanna) także zamówiła wielką ilość tego Waldenburgskiego Benedyktynu do Afryki i z sobą zabrała. Wyborowy ten fabrykant tego wielkiego zakładu znajduje się teraz to więcej uznania i rozszerzania się.

Orzeczenia znawców

na miód kasztelański i Tokaj lipcowy
J. N. JABCZYŃSKIEGO.

Smak miodu Kasztelańskiego jest naturalnym smakiem miodowym. Prócz tego ma on rzeczywiście aromatyczny smak owocowy. Rozbiór chemiczny wykazuje ogólnie, że miód ten dorównywa dobroci słodkiego wina węgierskiego, którego słodycz przeważnie miodem zastąpiona, w mniejszości tylko, cukru z trzciny cukrowej posiada chociaż zaprzeczyć się nie da, że i ta jest także tylko normalną częścią miodową. Przedłożony mi wyrob odpowiada zupełnie wszystkim wymaganiom, jakie dobry miód do picia mieć powinien.

Dr. C. Bischoff,
zaprzyjęzony chemik królewskich sądów w Berlinie.

Przedłożony mi do smakowania Tokaj lipcowy pana Jabczyńskiego jest wyborny, mianowicie No. 2. i 3. do użytku tak zdrowym jako i chorym przeciw kaszlu i wycieńczeniu na siłach bardzo skutecznym i takowy będą polecał.

Dr. Przybyszewski, w Inowrocławiu.

Główny skład tegoż miodu kasztelańskiego i lipcowego na Ślązku-górny ma R. Bulski w Bytomiu (Beuthen O/S.), ulica Głiwicka.

DLA GŁUCHYCH.

Pewna osoba, która prostym środkiem od 23-letniej głuchoty i szumu w uszach wyleczoną została, jest gotową, opis tego środka w języku niemieckim tymczasem sobie tego bezpłatnie przesłać. Adr.: J. H. NICHOLSON, Wien IX, Kolingasse 4.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płacą - - - - - 9 M. 16 fen.
Za Guldena - - - - - 1 , 68% ,

„Benedyktynka“

fabrykowana przez
fabrykę niemiecką likieru benedyktyńskiego
w Waldenburgu na Ślązku
premiowana na wszystkich
wystawach.

Stwierdzono dokładną analizę przysięgłych i sądowych chemików, że jakość tego waldenburskiego likieru benedyktynskiego jest zupełnie taką samą jak francuzkiego „Liqueur Benedictine“. Wszystkie opinie potwierdzają, że w Niemczech jeszcze tak znakomitej benedyktynki nie fabrykowano, jak obecnie w Waldenburgu, wskutek czego stał się francuzki likier benedyktyński z powodu wysokiego cła wchodowego zupełnie zbytecznym. Zważać należy szczególnie na znaki ochronne i na miejsce fabryki „Waldenburg i. Schl.“, które znajdują się na każdej butelce.

Cena butelek: 1/2 litrowych M. 4,75, 1/2 litr. M. 2,50, 1/4 litr. M. 1,40, 1/8 litr. 80 fen. — Butelki próbne podobne do butelek litrowych 40 fen. Tylko prawdziwe w Bytomiu u p. Gustawa Cohn'a w Rynku.

500 lat stare sławn prawdziwe
św. Jakóba krople żołądkowe.
Wyborne przy cierpieniach żołądka i kataru, kiszki kurczu żołądkowego i słabościom żganiu, zgadze, złym oddychaniu, kw. odbijaniu się, nudnościom, wómitach, wzdęciach, żółtacie, mleczu, wątroby i cierpieniach nerek, twardości brzucha i t. p.
Więcej przy objaśnieniu dołączonem do każdej flaszki.
Krople Jakóba nie są żadnym środkiem tajemniczym. Części składowe podane są przy każdej flaszce.
Do dostania są prawie we wszystkich aptekach po 1 M. i 2 M. flaszka.
Książkę „Krankentrost“ prześle każdemu darmo i opłaconą. Zamówić sobie jako taką przez kartę pocztową wprestałbo w składach.
Główny skład M. Schulz, Emmerich.
Do dostania także: w Bytomiu: Stara apteka, w Tarnowskich Górach: w aptece Aesculap, w Katowicach: w aptekach, jak i we wszystkich aptekach Ślązku.

Baugewerk-, Maschinen- und Mühlenbau-Schule
Neustadt in Mecklenburg. Auskunft durch den Director.

500 M. w złocie

zaplaci wynalazca, jeżeli od C. Grelich nie zgina wszystkie nieczystości skórne, jako to: plegi, plamy wątrobiane, egzema, zaskórnik, czerwoność nosa itp. Płat za aż do starości utrzyma się świeżo i młodo. Cena M. 1,50. Dalej poleca się Dr. Johann'a niewyrównany proszek na zęby po 25 fen. i Dr. Johann'a ulepszonego Mentholin po 40 fen. przeciw boleściom głowy, katarowi (rymie).

Jedyny skład u
J. A. Adamietz,
w Bytomiu, Fryd. Wilh. plac
i w Lipinach.

Technicum Mittweida

— Sachsen —

a) Maschinen-Ingenieur-Schule

b) Werkmeister-Schule

— Vorunterricht frei. —

Doniesienie o interesie.

Szanownej Publiczności miasta Bytomia i okolicy donoszę uniżenie, że mój sklep przeniósłem z **Bulewaru** na

ulicę tarnowicką Nr. 1

(naprzeciw kościoła staro-farnego).

Jestem w posiadaniu wszelkich **nowości na ubiory wiosenne** stósowne na

PALETOTY, SURDUTY I MATERYE NA SPODNIĘ

sprawdzone z pierwszorzędnych fabryk, tak krajowych jak i zagranicznych i takowe odstępnie po najprzystępniejszych na czasie cenach.

Jedwabne i pikowe westy w wielkim wyborze.

Równocześnie polecam łaskawej uwadze mój doborowy skład **BIELIZNY DLA MĘŻCZYZN**, jako to: **koszule wierzchnie i nocne, kołnierzyki i mankiety.**

Przodki do koszul wierzchnich białe i kolorowe po tanich cenach.

Ubiory dla mężczyzn i chłopców

w wielkim wyborze od pojedynczych do najwykwintniejszych po nadzwyczaj **nizkich cenach.**

Szlipsy i krawaty dla mężczyzn w wielkim doborze.

NB. **Zamówione ubiory** według miary będą wykonane w moim warsztacie pod moim okiem prędko i czysto i pod gwarancją dobrego leżenia i obliczone po cenach przystępnych.

Przez postaranie się o jak najlepsze siły do pracy, jestem w stanie dostawić tylko **dobrą pracę.**

Podpisany uprasza Publiczność, tak miasta Bytomia jak i okolicy, ażeby dotychczasowe zaufanie, którym się cieszyłem, także i w nowym lokalu zachować raczyła.

Z uszanowaniem

Bytom.

Ernst Kutsche.

Zaszczytne świadectwa i uznania tysięcy rodzin i z urzędów domowych jak i urzędów państwowych i z sfer najwyższych.

Świetne dogodne wynalazi badacza natury Ernst'a Flothow w „naturalnem” pielęgnowaniu domu i ciała.

„Hautschutzwasser“
przeciw pasożytom skórny
itp. flaszka po 1 i 2 M.

„Haarschutzwasser“
przeciw różnym chorobom
włosów. Flaszka 1 i 2 M.

„Mund u. Zahnschutz-
wasser“ przeciw baktery-
om zębowym. Flaszka po
1 i 2 M.

„Antisept. Zahnpulver“
dla pielęgnowania zębów,
w puszkach po 1/2 i 1 M.

Kto dba o swoje zdrowie, niech używa środków ku temu służących.

„Pflanzen-Pomade“
dla pielęgnowania włosów,
w puszkach po 1 i 2 M.

„Pflanzen-Haaröl“
dla wzmocnienia włosów,
flaszka po 1 i 2 M.

„Vegetabil. Hautseife“
dla pielęgnowania skóry,
sztuka po 60 fen. 3 szt. 1 50 M.

„Bleifreier Hautpuder“
dla dam i dzieci w puszkach po 1/2 i 1 M.

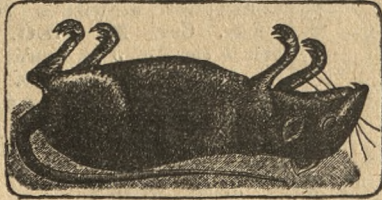
Od lat wielu wyborne środki zaradcze dla domu i rodziny:

Flothow'a „wolny od trucizny” środek przeciw szeszuram i myszom w pudełkach po 1 1/2, 3, 6, 12 M. z nauką użycia,

uwalnia domostwa najpewniej i w bardzo krótkim czasie od wszelkich szkodliwych szeszurów, myszy itp.

Flothow'a „wolne od trucizny” droszek i tynktura przeciw robactwu w pudełkach i fiolkach po 1/2, 1, 2, 4, 7 1/2 M. z nauką użycia,

zabijają najpewniej i prędko każde robactwo jak to: szwabki, rasy, pluskwy, pchły, mole itp. i zniszczają do szczętu niebezpieczne zarodki (jajka, larwy, pupile itp.)

Tylko w ten czas te środki prawdziwe, jeżeli opatrzone są znakiem na czele umieszczonym.

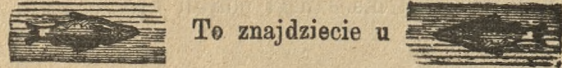
Katalogi, świadectwa, cenniki, sposoby użycia darmo i opłacone.

Główne zastępstwo na Wrocław i okolice: **Eduard Gross** nadworny dostawca Wrocław (Breslau) Neumarkt 42. — W Bytomiu n./O. (Beuthen a./O.) **Leon Schnurpfeil.**

Pamiętajcie Bracia o swych Rodakach, Niech handel polski gości po dworach i chatach, Uczyńmy dla siebie co innym miłego, Oddamy ojczyźnie i Bogu co swego.

Sławne narady dla tego istniały, Ze tej zasadzie zawsze holdowały: Wspierać co swego, nie pragnąc cudzego, Potrzeby wszelkie kupować u swego.

Polecam się Bracia Waszej pamięci, Gdy będziecie w Bytomiu kupnem zajęci, A chcieć będziecie coś dobrego,

To znajdziecie u

R. BULSKI, ulica gliwicka.

Skład ryb żywych, wędzonych, marynowanych, dziozyny, wszelkich gatunków sera, owoców suszonych zagranicznych i delikatesów.

Osiedliłem się tu jako

Lekarz na choroby oczu

Dr. med. A. Grünthal.

Godziny mówienia:

Przed południem od godz. 9—12.

Po południu „ 3—5.

Bytom, ulica dworca kolei żelaznej II-gie piętro. (Bahnhofstrasse 38/39.)

Wszelkie gatunki

Wina we fiaskach

z król. węgiersko-ziemskiej głównej piwnicy zbiorowej w Budapeszcie.

polecamy po najtańszych oryginalnych cenach.

Prz. tej sposobności polecamy także nasze towary kolonialne (korzenne) po najtańszych cenach.

Józef Kaller, Henryk Kaller,

ulica Tarnowicka 24 **BYTOM.** ulica Krakowska 11.

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy polecam moje wyborowe piwa, jako to:

BAWARSKIE DUBELTOWE

jak i **codziennie**

pojedyncze młode piwo

Bytom,
Ul. W. Błotnicka.

Józef Kloze.
BROWAR.

Polecam po najtańszych cenach mój wielki skład pięknie palących się

Cygar

1 kista (100 sztuk) po 2, 2,25, 2,50, 2,70, 3, 3,10, 3,30, 3,60 i t. d. i t. d.

Prawe wina

od najtańszego do najwyborniejszego gatunku.

Bytom. FR. ZAWISCHA.

Obok starego kościoła farnego, ulica tarnowicka Nr. 36.

Manneschwäche

vorzüglich aber die hartnäckigen, scheinbar unheilbaren Fälle, heilt gründlich und dauernd ohne Berührung gestützt auf 27-jährige Erfahrung

Prof. med. Dr. Bisonz Spezialarzt für Geschlechts-Krankheiten. Wieder, IX., Porcellangas. 31a.

Auch brieflich samt Besorgung der Arzneien. Das selbst zu haben das Werk „Die männlichen Schwächen und zustände deren Ursachen und Heilung“, (14. Auflage). Preis 1 Mk. in Briefmarken.

Moselweine

versendet in jedem Quantum

F. L. Laveu,

Weinhandl. in Trier a. Mosel.